

Szabályozott vállalkozó egyetem

Erdős Katalin¹

¹ MTA-PTE Innováció és Gazdasági Növekedés Kutatócsoport;
Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar, Közgazdaságtan és Ökonometria
Intézet

A 20. század második felében kibontakozó Triple-Helix felfogás mellett napjainkban már a Quadruple- és Quintuple-Helix megközelítésekről olvashatunk a szakirodalomban. Míg az egyetemek társadalmi/gazdasági fejlődésben betöltött szerepe, annak lehetséges módosítatai folyamatosan a vizsgálatok fókuszában állnak és újabb elméleti modellek születéséhez vezetnek, addig a hazai kutatások vegyes gyakorlati eredményekre mutattak rá még a Triple-Helix megvalósulásának vonatkozásában is.

A 2004-2005-ös kapcsolódó törvényeket követően a legtöbb intézmény – jórészt kapacitáskorlátok okán – leginkább a törvényben foglalt minimumkövetelmények teljesítésére szorítkozott, alapvetően ritkák voltak az egyedi, sikeres megoldások. Az egyetemek hatékony reakcióját részben az is hátráltathatta, hogy a hazai szabályozásban fellelhető definíciók esetenként (2004-es Innovációs törvény „hasznosító vállalkozása”) nem igazán voltak összhangban a nemzetközi terminológiával, amint arra több szakmai szervezet és kutatás is rámutatott.

Jelen cikk egy nagyobb kutatás első lépéseként a hazai és nemzetközi szakirodalomban az egyetemi vállalkozói fordulatot, azon belül is elsősorban a spin-off képződést meghatározó szabályozási tényezőket foglalja össze, kiemelt figyelmet fordítva a magyarországi helyzetre.

Kulcsszavak: spin-off, vállalkozó egyetem, harmadik misszió

Köszönetnyilvánítás: A kutatás az MTA TKI támogatásával valósult meg. A jelen tudományos közleményt a szerző a Pécsi Tudományegyetem alapításának 650. évfordulója emlékének szenteli.

Regulated entrepreneurial university

Besides the concept of the Triple-Helix unfolded during the second half of the 20th century, recently we are witnessing the spread of the Quadruple- and Quintuple-Helix concepts in the literature. While the role of universities in social/economic development and the forms of it are in the focus of investigations and lead to the articulation of newer theoretical concepts, the Hungarian evidences are mixed even related to the practical realisation of the Triple-Helix.

Following the related enactments in 2004 and 2005 most of the institutions – largely owing to capacity barriers – primarily focussed on meeting the minimum criteria required by the legislation, whereas unique and successful elements were rather the exception. The effective response of universities was partly hindered by the mismatch of the national definitions („utilizing company” of the Innovation Act in 2004) with the international terminology, as it has been highlighted by many professional organizations and researches.

This article is the first step of a larger research work and summarizes the legislative factors influencing entrepreneurial turn, primarily spin-off formation based on the domestic and international literature. It devotes special attention to the Hungarian regulation.

Keywords: spin-off, entrepreneurial university, third mission

Acknowledgement: The research has been carried out with the support of the MTA TKI. The present scientific contribution is dedicated to the 650th anniversary of the foundation of the University of Pécs, Hungary.

1. BEVEZETÉS

Az egyetemek mindig is hozzájárultak szűkebb és tágabb környezetük fejlődéséhez. A kutatóegyetemek gazdasági fejlődést támogató tevékenységei idővel egyre szerteágazóbbak lettek (Varga 2009), és a funkciókban bekövetkezett változás együtt járt a formában, vagyis az egyetemekben, mint szervezetekben bekövetkezett módosulással is. Ezen átalakulások részben a szabályozási környezethez kapcsolódnak, részben pedig az intézményben uralkodó normák és gyakorlatok rendszeréhez – természetesen jó esetben nem figyelmen kívül hagyva a kettő közti kölcsönhatást.

Jelen tanulmány célja, hogy áttekintse a vállalkozó egyetem térhódítását lehetővé tevő szabályozási környezetet. Goldstein (2010, 84. o.) az egyetemek vállalkozói fordulatát úgy értelmezte, mint „(1) az egyetemek – mint intézmények – aktív részvétele az egyetemi kutatásokból származó technológiák fejlesztésében és értékesítésében; és (2) az egyetemi belső szabályozás, javadalmazási és ösztönzési struktúrák, viselkedési normák és kormányzás módosítása annak érdekében, hogy elháruljanak az akadályok az egyéni szervezeti egység, egyéb kutatók és kutatási központok/intézetek olyan tevékenységekben történő részvétele előtt, amelyek az egyetemen létrehozott tudás értékesítéséhez vezetnek.” Tekintettel arra, hogy az egyetemek kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységének általános keretfeltételét hazánkban a nemzeti szintű jogszabályok adják, tanulmányunkban az erre vonatkozó legfontosabb törvényeket tekintjük át. Természetesen a vállalkozói fordulat egészére hatást gyakorolnak a nemzetközi és nemzeti szintű jogforrásokon felül a különböző egyetemi szabályozási dokumentumok, illetve – mikro- vagy makroszintet érintő – stratégiák, white paper-ök, fejlesztési tervek stb., ezekkel kutatásunk későbbi szakaszában foglalkozunk részletesen. Jelen cikkben a nemzetközi kontextus bemutatását követően a vállalkozói fordulat hazai lehetőségeit tekintjük át, majd összefoglalással zárjuk a tanulmányt.

2. NEMZETKÖZI KITEKINTÉS

A vállalkozói egyetemmel kapcsolatos szabályozás vonatkozásában az egyik leggyakrabban hivatkozott jogszabály az USA-ban 1980 decemberében elfogadott (és azóta többször módosított) a *Szövetségi Támogatással Létrehozott Találmányok Szabadalmi Jogáról szóló 96-517-es törvény*, avagy közismertebb nevén a *Bayh-Dole törvény*²⁷. A törvényjavaslatot az indianai demokrata szenátor Birch Bayh és a kansasi republikánus Robert Dole szenátor nyújtotta be (Mowery et al. 2004). A törvényt elfogadó Kongresszus szándéka a szabadalmi rendszer használata által – többek között – a szövetségi támogatással végrehajtott kutatás-fejlesztési eredmények alkalmazásának előmozdítása, a kis vállalkozások részvételének fokozása az ilyen jellegű kutatás-fejlesztési tevékenységekben, továbbá az üzleti és nonprofit szervezetek, köztük az egyetemek együttműködésének elősegítése volt.

A találmányok mihamarabbi hasznosításának igényét részben a versenyképességgel kapcsolatos aggályok motiválták, amelyek már az 1970-es években felmerültek az amerikai gazdaság Japánnal és Németországgal szembeni elmaradása folytán. Az 1980-as években kibontakozó versenyképességi agenda háttérbe szorította a korábban uralkodó hadiipari és gyógyászati ipari komplexeket és új kutatás-fejlesztés politikai megfontolást jelentett (Slaughter – Rhoades 1996).

A törvény azáltal járult hozzá a találmányok hasznosulásához és az egyetemek vállalkozói fordulatához, hogy egységes szövetségi szabadalmi politikát hozott létre (Mowery et al. 2004), amely lehetővé tette az egyetemek (és a kisvállalkozások) számára, hogy megtartsák azon találmányok szabadalmi jogát, amelyek szövetségi finanszírozású kutatásokból származtak (Franzoni – Lissoni 2009, Henderson et al. 1998, Shane 2002), illetve ezek vonatkozásában hasznosítási kötelezettséget írt elő számukra (Etzkowitz et al. 2000)²⁸.

A '60-as éveket megelőzően az egyetemeknek a szövetségi kormányzattal vagy a finanszírozó ügynökséggel esetenként kellett tárgyalniuk a találmányok szellemi tulajdonjogának kérdését (Aldridge – Audretsch 2011, Mowery et al. 2004), ami hosszadalmas és időigényes folyamat volt (Slaughter – Rhoades 1996). A '60-as évek közepe táján történt némi előrelépés, amikor több finanszírozó szervezet is áttért az úgynevezett Intézményi Szabadalmi Megállapodásra (Institutional Patent Agreement – IPA), amely kiváltotta az esetenként történő részletes vizsgálódást (Mowery et al. 2001). A Bayh-Dole törvény ezen rendszer helyébe lépett (Mowery – Sampat 2005).

Sokak szerint a Bayh-Dole törvény nagyban hozzájárult az egyetemek vállalkozói fordulatához, míg mások szerint inkább már meglévő trendekre reagált, ideértve különösen a biotechnológia területén tapasztalható fellendülést (Mowery et al. 2004). Utóbbiban szintén szerepet játszott a jogrendszer, ugyanis a Legfelsőbb Bíróság *Diamond vs. Chakrabarty* ügyben hozott döntése értelmében lehetővé vált a biotechnológia segítségével létrehozott organizmusok, molekulák és kutatási technológiák

²⁷ <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/USCODE-2011-title35/pdf/USCODE-2011-title35-partII-chap18.pdf> (2015.08.22.)

²⁸ Az ugyanezen évben elfogadott 96-480-as Stevenson-Wydler Technológiai Innovációs Törvény hasonló célokat és szabályozást tartalmazott a nemzeti laboratóriumok vonatkozásában (Link et al. 2011).

szabadalmaztatása (Mowery – Ziedonis 2002), ami hozzájárult a terület szabadalmi és licencia tevékenységének fokozódásához.

Az USA-hoz hasonlóan Európában is napirendre került az egyetemek gazdasági fejlesztésben betöltött szerepének kérdése. Az Európai Bizottság 1995-ös Innovációs Zöld Könyve az –amúgy az USA-val összemérhető – tudományos eredmények gyakorlati hasznosításának gyengeségét jelölte meg az európai paradoxon egyik okaként (Bonaccorsi 2007, Dosi et al. 2006). Jóllehet a kaliforniai Szilícium-völgyhöz vagy a massachusettsi 128-as úthoz hasonló modellek nem általánosíthatók (Bania et al. 1993, Florida – Kenney 1990) és még az USA más tagállamaiban sem feltétlenül megismételhetők, a részben az egyetemek szerepvállalásán alapuló amerikai sikertörténetek az európai törvényhozókat is a Bayh-Dole törvényhez hasonló szellemi tulajdonjogi szabályok megalkotására ösztönözték (Baldini 2008). Ez azért kockázatos, mert a szellemi tulajdonjogok módosítása megfelelő környezet nélkül nem tekinthető elégségesnek (Baldini 2006), márpedig számos olyan történeti fejlődésbeli és ebből fakadó intézményi különbség figyelhető meg az USA és Európa vonatkozásában, amely befolyással lehet a vállalkozói fordulat sikerére.

Az európai egyetemi rendszerek meglehetősen vegyes képet mutatnak például a szellemi tulajdonjogok birtoklásának kérdését illetően. A német szabadalmi jogban gyökerező és a német egyetemi rendszer által befolyásolt országok által is átvett professzor kiváltsága (Professor's privilege vagy Hochschullehrerprivileg) lehetővé tette az egyetemi kutatók számára a találmányaik feletti jog megtartását (Buenstorf 2009, Franzoni – Lissoni 2009, Lissoni et al. 2008). A Bayh-Dole törvényhez hasonló szabályozások bevezetésekor számos ország eltörölte a Professor's privilege intézményét az ezredforduló táján: Németország 2002-ben, Dánia 2000-ben, Franciaország 2001-ben (Mowery – Sampat 2005) és az egyetemekre ruházta az alkalmazottaik találmányának szabadalmaztatási jogát. Az intézményi szellemi tulajdonjog azonban nem feltétlenül vezet nagyobb arányú hasznosításhoz vagy magasabb minőséget képviselő szabadalmakhoz (Geuna – Rossi 2011), spin-off vonatkozásban Kenney és Patton (2011) pedig egyértelműen jobbnak tekinti a feltaláló általi tulajdonjog birtoklást az intézménnyel szemben. Néhány további fontos intézményi eltérés:

- A kormányzati laboratóriumok és egyéb közfinanszírozású kutatóhelyek dominanciája a kutatás-fejlesztési rendszeren belül (Etzkowitz et al. 2000, Vincent-Lancrin 2006);
- Az alacsonyabb fokú intézményi autonómiából fakadó tapasztalatlanság a szellemi tulajdonjogok kezelése (Franzoni – Lissoni 2009) és általában az intézménymenedzsment területén (Clark 1998);
- A mérsékelt mozgástér a vállalkozói tevékenységek elismerésére és ösztönzésére (Bonaccorsi 2007).

3. A MAGYARORSZÁGI SZABÁLYOZÁS

A fentiekben rámutattunk az egyetemek vállalkozói fordulatával kapcsolatos legfontosabb nemzetközi aspektusokra, jelen fejezet célja, hogy bemutassa a magyarországi intézkedéseket²⁹. A nemzetközi felismerést követően – időben azoktól némiképp elmaradva – Magyarországon is az érdeklődés homlokterébe került az egyetemek vállalkozói fordulatának előmozdítása, mint ezen intézmények regionális fejlesztési szerepkörének egyik fontos feltétele.

A hazai szabályozás tekintetében mindenképpen említést érdemel a *Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló 2003. évi XC. törvény*, amely az ország versenyképessége érdekében elő kívánta mozdítani az új ismeretek előállítását és azok alkalmazását. Ennek elérésére az alapot (KTIA) a technológiai innováció egyik kiszámítható és biztos forrásává kívánták tenni. Az alap fő forrásait – törvényben meghatározott kivételekkel – a gazdasági társaságok által kötelezően fizetendő járulék mellett az állami támogatás képezte. Az alap pénzeszközeit döntően nyílt pályázat útján lehetett elnyerni és kutatás-fejlesztési, innovációs és technológia transzferrel kapcsolatos jogcímenek voltak felhasználhatók, többek között kutatás-fejlesztési kiadások, illetve kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításának fedezésére, K+F és innovációs infrastruktúra fejlesztésre, innovációs hídképző és hálózatépítő tevékenységek támogatására. Az egyetem-ipar kapcsolatok szempontjából fontos eleme volt a törvénynek, hogy a járulékkötelezettség – a gazdasági társaság saját kutatás-fejlesztési tevékenységének közvetlen költségén felül – csökkenthető volt a költségvetési szervtől vagy nonprofit kutatóhelytől megrendelt kutatás költségével. Sajnos 2012. január 1-vel ez a lehetőség megszűnt (2011. évi CLVI. törvény).

Ugyancsak lényeges szabályozási lépésnek tekinthető a *kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról 2004. évi XXXIV. törvény*, amely előírta a kutatóhelynek minősülő költségvetési szervek, közalapítványok, illetve az államháztartás alrendszereihez kapcsolódó vagyonból létrehozott, kutatóhelynek minősülő közhasznú társaságok számára a szellemi tulajdon-kezelési szabályzat készítésének kötelezettségét. A törvény felsorolta a szabályozás által kötelezően érintendő területeket, illetve lehetőséget biztosított a költségvetési szervek számára az így birtokukba került szellemi alkotások gazdasági társaság (hasznosító vállalkozás) számára történő tulajdonba adására. Ezzel egyidejűleg szabályozta a költségvetési szervek jelentési kötelezettségét a felügyeleti szerv irányába a hasznosítási célok megvalósulásáról. A vállalkozói fordulat szempontjából kedvező 21. §-t, amelynek értelmében a munkáltató előzetes írásbeli engedélyével a közalkalmazottak vezető pozíciót tölthettek be hasznosító vállalkozásban 2010-ben hatályon kívül helyezték – feloldandó a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénnyel fennálló ellentmondást (Buzás et al. 2010).

Mind a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról, mind pedig a kutatás-fejlesztésről és technológiai innovációról szóló törvényt hatályon kívül helyezte a *tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény*. A törvény életbelépésével a Kutatási és Technológiai Innovációs alap megszűnt, a kutatás-fejlesztés és innováció elsődleges kormányzati forrásává a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és

²⁹ Az egyetemek vállalkozói kapacitásépítése szempontjából nem elhanyagolható az ezredfordulót megelőző időszak szabályozása és annak gyakorlati végrehajtása sem, azonban jelen tanulmány keretei között – a terjedelmi korlátok miatt – elsősorban az ezredfordulót követő időszakra koncentrálunk.

Innovációs Alap lépett, amelynek legfőbb forrásai között továbbra is szerepel az innovációs járulék, melynek mértéke továbbra sem csökkenthető sem a saját tevékenységi körben végzett, sem pedig a közfinanszírozású kutatóhelytől megrendelt kutatás-fejlesztési tevékenység közvetlen költségével. Az NKFIA terhére a korábbi KTIA-hoz hasonló célokra igényelhető támogatás, így többek között kutatás-fejlesztésre, innovációra és kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításával kapcsolatos költségek fedezésére, de új lehetőségként megjelent például a szellemi tulajdon védelme és hasznosítása a támogatható pályázati célok között.

A 2004-es innovációs törvényhez hasonlóan a 2014-ben elfogadott szabályozás is előírja a szellemi tulajdon-kezelési szabályzat készítésének kötelezettségét – többek között – a költségvetési kutatóhelyek számára. Változás a korábbi szabályozáshoz képest, hogy a központi költségvetési szervnek minősülő kutatóhelyeknél keletkező vagy általuk ellenérték fejében vagy ingyenesen megszerzett szellemi alkotásokhoz fűződő jogok jogosultja – a 2004-es innovációs törvénytől eltérően nem a kutatóhely, hanem – az állam, amelynek nevében és képviseletében azonban a kutatóhely gyakorolja a tulajdonosi jogokat. Ez a tulajdonjogokat illető eltolódás a hasznosító vállalkozások vonatkozásában is megfigyelhető, a társasági részesedés tulajdonosa az állam, a költségvetési kutatóhely ismét a tulajdonosi jogok – és kötelezettségek – gyakorlójaként jelenik meg.

A tulajdonjogot leszámítva nem következett be érdemi változás a hasznosító vállalkozás – Makra (2012) által már korábban is korszerűtlennek tartott – meghatározását illetően, tehát a törvény továbbra is azon gazdasági társaságokat tekinti ide tartozóknak, amelyeket költségvetési kutatóhelyen létrejött szellemi alkotás üzleti hasznosítása céljából az állam nevében és képviseletében alapítottak vagy amelyek annak részvételével, részesedésével működnek. A nemzetközi szakirodalomban használt egyetemi spin-off kategória ennél lényegesen tágabb, az OECD (2000) által javasolt definíció mindazon újonnan létrejövő társaságokat tekinti spin-offnak, amelyek az alábbi tulajdonságok legalább egyikével bírnak:

- egyetem vagy egyéb közfinanszírozású kutatóhely alkalmazottja hozta létre;
- az alapjául szolgáló technológiát egyetemtől vagy egyéb közfinanszírozású kutatóhelytől szerezte licencia megállapodás útján;
- egyetemi vagy egyéb közfinanszírozású kutatóhely tőkerészesedéssel bír benne;
- egyetem vagy egyéb közfinanszírozású kutatóhely hozta létre.

Az innovációval kapcsolatos szabályozással összhangban a felsőoktatási törvényben is megfigyelhetőek voltak az egyetemek vállalkozói fordulatának elősegítésére irányuló mozzanatok. A *felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény* előírta az egyetemek számára a kutatás-fejlesztési-innovációs stratégia készítésének kötelezettségét (5. § (3)), amelynek többek között része kell hogy legyen a tudományos eredmények hasznosításának megtervezése is, és – összhangban a 2004. évi CXXXIV. törvénnyel – lehetővé tette az állami felsőoktatási intézmények számára, hogy azok saját bevételeikből és tulajdonukban lévő vagyonukból a Kormány hozzájárulása nélkül gazdálkodó szervezetet alapítsanak, illetve abban részesedést szerezzenek. A jelenleg hatályos *a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény* szintén engedélyezi a felsőoktatási intézmények számára a gazdálkodó szervezet alapítását. Ezen felül azt is kimondja (88. § (2)), hogy „Ha a felsőoktatási intézmény szellemi alkotás jogosultja, azt nem pénzbeli hozzájárulásként intézményi társaság tulajdonába adhatja, a szellemi alkotás üzleti célú

hasznosítása céljából hasznosító vállalkozást hozhat létre.³⁰ A hasznosító vállalkozás létrehozásáról – a felsőoktatásról szóló 2005. évi törvénnyel megegyező módon – a Szenátus hoz döntést. Ezen felül a törvény arról is rendelkezik, hogy az intézményi társaság felügyelőbizottságának egy tagját az MNV Zrt. jogosult delegálni

Az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXI. törvény változást hoz majd a hasznosító vállalkozások vonatkozásában. A 2015. szeptember 1-én életbelépő 42. § értelmében a konzisztórium előzetes egyetértése szükséges a szenátus gazdálkodó szervezet alapításáról, gazdálkodó szervezetben történő részesedés szerzéséről szóló döntésének érvényességéhez³¹. A törvény továbbra sem teszi lehetővé a felsőoktatási intézményben magasabb vezetői és vezetői megbízással rendelkezők, továbbá közeli hozzátartozóik részére intézményi társaságban vezető tisztségviselői feladatok ellátását vagy felügyelőbizottsági tagság, könyvvizsgálói feladat vállalását olyan intézményi társaságban, amelyet a felsőoktatási intézmény hozott létre vagy amelyben részesedéssel rendelkezik. Ugyanakkor a jelenleg hatályos a *közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény* lehetővé teszi a költségvetési kutatóhely által foglalkoztatott közalkalmazott számára, hogy – munkáltatója előzetes írásbeli hozzájárulásával – hasznosító vállalkozásban tag vagy vezető tisztségviselő legyen, azzal munkavégzésre irányuló további jogviszonyt létesítsen (41. § (5)).

4. ÖSSZEFOGLALÁS

A nemzetközi trendeket követve hazánkban is megjelent az egyetemi vállalkozói fordulat előmozdításának szándéka. A 2004-ben megindult szabályozási folyamat keretében az egyetemek irányába lehetőségként és egyaránt elvárásként fogalmazódott meg a tudományos eredmények hasznosítása. Ennek érdekében a jogszabályalkotók tisztázták az egyetemeken keletkezett szellemi tulajdon birtoklásának kérdését. A szellemi tulajdon hasznosításának egyik lehetséges módja a hasznosító vállalkozás létrehozása, amelyet a hazai szabályozás engedélyez a kutatóhelyek számára, azonban fontos megjegyezni, hogy a törvényben definiált hasznosító vállalkozásnál szélesebb azon gazdasági társaságok köre, amelyet a nemzetközi szakirodalomban alkalmazott megközelítések spin-offként ismernek el (a spin-off kifejezés egyébként nem is fordul elő a vonatkozó hazai törvényi szabályozásban). Ugyancsak lényeges momentum, hogy a tulajdonjog állami kézbe helyezése némiképp eltér az európai trendektől, még ha a tulajdonosi jogok gyakorlójaként az intézményeket is nevezi meg. A hasznosító vállalkozások szempontjából nem biztos, hogy a legelőnyösebb az állami tulajdonlás, amelyben a tulajdonosi jogok gyakorlója a közfinanszírozású kutatóhely. Kérdéses az is, hogy a már bejegyzett társaságokban történő módosítás milyen fogadtatásra talál majd. A 2015. szeptember 1-én életbelépő módosítás, nevezetesen a Konzisztórium előzetes engedélyének szükségessége a szenátus hasznosító

³⁰ Ezen paragrafus némiképp módosításra ellentmondásban lévőnek tűnik a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvénnyel, hiszen annak 30. §-a értelmében ezen jogok tulajdonosa az állam, nem pedig a felsőoktatási intézmény. Az állami tulajdonlásra vonatkozó feltételeket a törvény hatálybalépésének időpontjában bejegyzett gazdasági társaságok esetén 2015. december 31-ig kell teljesíteni.

³¹ Ugyancsak a konzisztórium engedélyéhez kötik a kutatási-fejlesztési-innovációs stratégia elfogadásának érvényességét is.

vállalkozás alapítására vonatkozó döntésének érvényességéhez nem biztos, hogy kedvez az üzleti szféra által amúgy is bürokratikusnak és lassúnak tartott egyetemi döntéshozatali folyamat megítélésének. A vállalkozói fordulat sikerét természetesen nagyban befolyásolja a jogszabály által meghatározott keretek között adott intézményi válasz, így kutatásunk további részében a kapcsolódó egyetemi stratégia és szabályozás áttekintésére vállalkozunk majd.

5. IRODALOMJEGYZÉK

- Aldridge, T. T. – Audretsch, D. (2011): The Bayh-Dole Act and scientist entrepreneurship. *Research Policy*, 40, 8, 1058–1067. o.
- Baldini, N. (2006): University patenting and licensing activity: a review of the literature. *Research Evaluation*, 15, 3, 197–207. o.
- Bania, N. – Eberts, R. W. – Fogarty, M. S. (1993): Universities and startup of new companies: Can we generalize from Route 128 and Silicon Valley? *The Review of Economics and Statistics*, 75, 4, 761–766. o.
- Bonaccorsi, A. (2007): Explaining poor performance of European science: institutions versus policies. *Science and Public Policy*, 34, 5, 303–316. o.
- Buenstorf, G. (2009): Is commercialization good or bad for science? Individual-level evidence from the Max Planck Society. *Research Policy*, 38, 2, 281–292. o.
- Buzás, N. – Molnár, I. – Veidner, M. (2010): *Szellemitulajdon-kezelés a közfinanszírozású kutatóhelyeken. Összehasonlító elemzés és gyakorlati javaslatok (IP management in public research organisations. Comparative analysis and practical recommendations)*. Budapest: SZTNH. 160 o.
- Clark, B. R. (1998): *Creating entrepreneurial universities: organizational pathways of transformation*. Oxford: Pergamon, IAU Press. 163 o.
- Dosi, G. – Llerena, P. – Labini, M. S. (2006): The relationships between science, technologies and their industrial exploitation: An illustration through the myths and realities of the so-called ‘European Paradox’. *Research Policy*, 35, 10, 1450–1464. o.
- Etzkowitz, H. – Webster, A. – Gebhardt, C. – Terra, B. R. C. (2000): The future of the university and the university of the future: evolution of ivory tower to entrepreneurial paradigm. *Research Policy*, 29, 2, 313–330. o.
- Florida, R. – Kenney, M. (1990): Silicon Valley and Route 128 won't save us. *California Management Review*, 33, 1, 68–88. o.
- Franzoni, Ch. – Lissoni, F. (2009): Academic entrepreneurs: critical issues and lessons for Europe. In: Varga, A. (ed.): *Universities, Knowledge Transfer and Regional Development: Geography, Entrepreneurship and Policy*. Cheltenham, UK; Northampton, MA, USA: Edward Elgar. 163–190. o.
- Geuna, A. – Rossi, F. (2011): Changes to university IPR regulations in Europe and the impact on academic patenting. *Research Policy*, 40, 8, 1068–1076. o.
- Goldstein, H. A. (2010): The 'entrepreneurial turn' and regional economic development mission of universities. *Annals of Regional Science*, 44, 1, 83–109. o.
- Henderson, R. – Jaffe, A. – Trajtenberg, M. (1998): Universities as a source of commercial technology: a detailed analysis of university patenting 1965–1988. *Review of Economics and Statistics*, 80, 1, 119–127. o.
- Kenney, M. – Patton, D. (2011): Does inventor ownership encourage university research-derived entrepreneurship? A six university comparison. *Research Policy*, 40, 8, 1100–1112. o.
- Link, A. N. – Siegel, D. S. – van Fleet, D. D. (2011): Public science and public innovation: Assessing the relationship between patenting at U.S. National Laboratories and the Bayh-Dole Act. *Research Policy*, 40, 8, 1094–1099. o.
- Lissoni, F. – Llerena, P. – McKelvey, M. – Sanditov, B. (2008): Academic patenting in Europe: New evidence from the KEINS database. *Research Evaluation*, 17, 2, 87–102. o.

- Makra Zs. (2012): Az egyetemi spin-off vállalkozások fogalma, létrejöttének folyamata és lehetséges kategorizálásai. In: Makra Zs. (szerk.): *Spin-off cégek, vállalkozók és technológia-transzfer a legjelentősebb hazai egyetemeken*. Szeged: Universitas Szeged Kiadó. 35–58. o.
- Mowery, D. C. – Nelson, R. R. – Sampat, B. N. – Ziedonis, A. A. (2001): The growth of patenting and licensing by US universities: An assessment of the effects of the Bayh-Dole act of 1980. *Research Policy*, 30, 1, 99–119. o.
- Mowery, D. C. – Nelson, R. R. – Sampat, B. N. – Ziedonis, A. A. (2004): *Ivory Tower and Industrial Innovation: University-Industry Technology Transfer Before and After Bayh-Dole Act in the United States*. Stanford, California: Stanford Business Books. 241 o.
- Mowery, D. C. – Sampat, B. N. (2005): The Bayh-Dole Act of 1980 and university-industry technology transfer: a model for other OECD governments? *Journal of Technology Transfer*, 32, 3, 115–127. o.
- Mowery, D. C. – Ziedonis, A. A. (2002): Academic patent quality and quantity before and after Bayh-Dole act in the United States. *Research Policy*, 31, 3, 399–418. o.
- Shane, S. (2002): Selling university technology: Patterns from MIT. *Management Science*, 48, 1, 122–137. o.
- Slaughter, S. – Rhoades, G. (1996): The Emergence of a Competitiveness Research and Development Policy Coalition and the Commercialization of Academic Science and Technology. *Higher Education*, 21, 3, 303–339. o.
- Varga, A. (ed., 2009): *Universities, Knowledge Transfer and Regional Development: Geography, Entrepreneurship and Policy*. Cheltenham, UK; Northampton, MA, USA: Edward Elgar 400 o.
- Vincent-Lancrin, S. (2006): What is changing in academic research? Trends and future scenarios. *European Journal of Education*, 41, 2, 169–202. o.
1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
2003. évi XC. törvény Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról
2004. évi CXXXIV. törvény kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról
2005. évi CXXXIX. törvény a felsőoktatásról
2011. évi CLVI. törvény egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról
2014. évi LXXVI. törvény a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról
2015. évi CXXXI. törvény egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról